A/A: 1326202
Εντυπο: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
Ημ/νία: 09/12/2005
Σελίδα: 28
Κατηγορία: Τέχνης έργα

Θεατρικοί περίπατοι

Της ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΜΑΤΖΙΡΗ

Δεξιά, η παγωμένη ημισκότεινη σοφίτα όπου κουκουλωμένη στην κουβέρτα της η ηλικιωμένη Μάγδα (αγνώριστη Ξένια Καλογεροπούλου - βαριές κινήσεις, ανάσα, βλέμμα, μόνο η δροσερή φωνή της τη θυμίζει) διαβάζει σε γλυκόηχη καθαρεύουσα την ιστορία του κοριτσιού που τρελάθηκε πάνω στο ξύπνημα της νιότης της. Σε παράλληλο επίπεδο, που με αφαιρετικές, αριστοτεχνικές πινελιές υποδηλώνει αστικό σαλόνι του 1900 στην αχλύ της οφθαλμαπάτης (σκηνικά/κοστούμια Χλόη Ομπολένσκι), η ζωντανή αναπαράσταση των αφηγούμενων δίνει την αίσθηση ότι το δράμα πιθανόν να παίχθηκε στο ίδιο αυτό σπίτι.

Τι είναι η Μάγδα, αυτό το αποκαμωμένο «τεκμήριο ζωής» του εγκαταλειμμένου αρχοντικού; Είναι κι αυτή ένα από τα στοιχειά του που δεν καταλάγιασαν ποτέ; Είναι η επιζήσασα γριά υπηρέτρια της οικογένειας, ένας Φιρς του «Βυσσινόκηπου», που ζει με τις μνήμες της; 'Η ένα τυχαίο πρόσωπο, που τις νύχτες της απέραντης μοναξιάς καταφεύγει στη μυθοπλασία ως υποκατάστατο ζωής;

Η αμφισημία ανάμεσα σε φαντασία και πραγματικότητα προσδίδει στην «Μπέλα Βενέτσια» του Γιώργου Διαλεγμένου μια μαρκεσιανή διάσταση, και κατά τα 3/4 της μια ατμόσφαιρα διεγερτικού μυστηρίου, δραματικής έντασης και απόλυτου σεβασμού για τις τύχες των κολασμένων ψυχών της. Σαν ψυχοθρίλερ βλέπουμε να εκτυλίσσεται ο εφιάλτης της σεξουαλικής ενηλικίωσης της Βενετίας, με την εκθαμβωτική ερμηνεία της Εύης Σαουλίδου να σφραγίζει τη βραδιά. Συνθλιμμένη ανάμεσα σε μια μητέρα (Πέγκυ Σταθακοπούλου) σε διαστροφική λύσσα διαφύλαξης του ήθους («δεν θέλω να σε πλησιάσει κανένας πούτσος») και έναν διφορούμενα πατρικό πατριό, που της αγοράζει εσώρουχα και της υπόσχεται ρομαντικές αποδράσεις στην Πόλη, όμως αρνείται την όποια ερωτική σκέψη για τον «άφυλο άγγελό» του -η αποδομημένη κόρη οδεύει αναπότρεπτα προς το ολοκαύτωμά της.

Κρυφτό αοριστίας

Την τραγική ασάφεια του Νέστορα (Λευτέρης Βογιατζής), που με μισόλογα, μισοτελειωμένες φράσεις και υπεκφυγές επιτρέπει μανιακές κρίσεις ζηλοτυπίας στη γυναίκα του και νοσηρές φαντασιώσεις στην πρόγονή του, εντείνει το κρυφτό αοριστίας του έργου γύρω από την επίμαχη έλξη δύο ανόμοιων αλλά συγγενικών πνευμάτων («η απουσία έρωτος ήτο το μόνον βέβαιον εις αυτήν την σχέσιν...», όμως «η αδυναμία τους υπερέβαινε τα φυσιολογικά όρια...». Οι αντιφάσεις διατηρούν ακόμη το άλλοθι των ονείρων.

Με το «ταξίδι στην Πόλη», όπου η σκηνή γεμίζει με νοητικά καθυστερημένους κομπάρσους, προσωποποίηση του διαταραγμένου ζοφερού υποσυνείδητου της Βενετίας, αρχίζει η κατάρρευσή της, με απόληξη τον εγκλεισμό σε ψυχιατρείο. Τότε χάνει και η πλοκή τελεσίδικα το σφρίγος της απόκοσμης λογικής της και τον ειρμό μιας άνισα συναρπαστικής αφήγησης.

Νεφελώδεις αλληγορίες και μάταιοι συμβολισμοί -σφαγμένα κοκόρια, ασημένια

πουλιά, ένας γκροτέσκος Καραγκιόζης (Σωτήρης Τσακομίδης) που μιλά ελληνογαλλικά, φευγαλέες παρεμβάσεις προσώπων που αποσυνθέτουν τη ροή (Λουκία Μιχαλοπούλου, Ευγένιη Πόποβιτς), αυθαίρετοι χώροι και χρόνοι, κενά και αναπάντητοι γρίφοι που κορυφώνονται σε μια παράδοξη τελική πράξη αυτοδικίας, με έναν εξευτελισμένο Νέστορα, αποδυναμώνουν μια παράσταση με προϋποθέσεις ενός ανεξίτηλου θεατρικού γεγονότος.

Ο Διαλεγμένος καταδεικνύει τη διαδικασία ανθρώπινου ακρωτηριασμού με υποβλητική διεισδυτικότητα και έμφυτα σουρεαλιστική φαντασία με έντονες ποιητικές αποχρώσεις. Στοιχεία που αξιοποιούν πέραν των ορίων τους μια σκηνοθεσία (Λευτέρης Βογιατζής) με μεγαλειώδη επιστράτευση πυκνότητας, ενάργειας, ύφους, ευγένειας και τέσσερις εκπληκτικές ερμηνείες (μουσική Δημήτρη Καμαρωτού).

Ανθρωπος = αμαρτία

Το εφιαλτικότερο σενάριο αυτο-ενοχοποίησης όλων των εποχών. Η Δίκη του Κάφκα, διαθέτει ένα λεπτό μακάβριο χιούμορ, που συνοψίζεται ενδεικτικά σε μια φράση των επιστολών του: «Μια φορά ένα κλουβί ξεκίνησε να βρει ένα πουλί...».

Στο θέατρο επιχειρήθηκε συχνά η απόκλιση από τη σκοτεινή, ουργουελική παραβολή σε άσπρο-μαύρο και η εστίαση στο κωμικό στοιχείο μιας πορείας προς την «Τιμωρία», τόσο παράλογης που μοιάζει με καλαμπούρι. Μια μυστηριώδης σύλληψη, αναρίθμητες ασαφείς κατηγορίες που απαγγέλλονται με βαρυσήμαντη «αντικειμενικότητα» και τις οποίες το θύμα δέχεται με φυσικότητα σαν να τις περίμενε, το ακατάσχετο ράπισμά του από γελοίους πλην αναπόδραστους νόμους, που δεν αφήνουν τον φουκαρά να σηκώσει κεφάλι -είναι στοιχεία που εμπνέουν θεατρικές μεταφορές του μυθιστορήματος με τα μέσα της παρωδίας, της φάρσας, του βοντβίλ, του τσίρκου. Με προτεραιότητα το θεατρικό παιχνίδι με το γοητευτικό κέλυφος των αλλόκοτων διεργασιών, οι περισσότερές τους χάνουν από το βλέμμα τους το δράμα ενός διαταραγμένου μυαλού με οντολογική αντίληψη της ενοχής.

Σήμερα, σε μια πραγματικότητα απείρως πιο ζοφερή από εκείνη της «Δίκης» (1914), με παγκοσμιοποιημένα συστήματα παρακολούθησης υψηλής τεχνολογίας, αυθαίρετες συλλήψεις (τύπου Γκουαντανάμο), μυστικές φυλακές, εξελιγμένες μεθόδους βασανισμού και με στρατιές ανίσχυρων Κ. και στο έλεος ενός παντοδύναμου, απρόσωπου Συστήματος - θα 'λεγε κανείς πως αυτό το προφητικό ντοκουμέντο σύγχρονης παράνοιας θα αποτελούσε καυτό υλικό για ένα νέο πολιτικό θέατρο.

Και ο Γιώργος Κιμούλης (διασκευή - σκηνοθεσία - σκηνικό) επέλεξε τις χαρές της εξωστρεφούς θεατρικότητας και της αποστασιοποιημένης ειρωνείας για την αναπαράσταση του κλειστοφοβικού κόσμου του Κ. Μια όχι τόσο πρωτότυπη ιδέα, που όμως μας κερδίζει στη διάρκεια των 90' με τη φρενήρη φαντασία, την ακρίβεια της εκτέλεσής της και το κέφι δεκατεσσάρων νέων ηθοποιών του Σύγχρονου Θεάτρου Αθήνας.

Γύρω από ένα περιστρεφόμενο παραβάν (ευρηματικό κλου της βραδιάς), με πόρτες που μετακινούνται συνεχώς, υποδηλώνοντας ολοένα νέους χώρους (ερμητικά δωμάτια, αχανείς διαδρόμους δικαστηρίων, απρόσωπες πολυκατοικίες), σε ένα κλίμα απειλητικής ρευστότητας, ξετυλίγονται οι σταθμοί του μαρτυρίου. Ο Κ. (Νικόλας Μαραγκόπουλος), σαν περιπλανώμενος Ιησούς καταμεσής μιας εχθρικής ομήγυρης, είναι ο μόνος που δεν καταλαβαίνει τι του συμβαίνει. Μια απύθμενη και εξωφρενική αφέλεια, το μυστικό του Κάφκα. Σε αντίστιξη, ένας σατανικός Τιτορέλι (Νίκος Αναστασόπουλος) σε κλουβί σαν εξωτικό πουλί, με τα κορίτσια του σκαλωμένα στο δίχτυ σαν τις μύγες.

Τον πυκνό λόγο διασπούν πυρετώδεις εναλλαγές σκηνών, εικόνων, προσώπων, καταστάσεων και μια πολυσχιδία μουσικών και φωτισμών. Μια φαντασμαγορία με ροπή στη σπατάλη, που όμως προσπαθεί να μη θυσιάσει πολλά από την ψυχή του έργου. Ωστόσο, η ωραία διασκευή και οι καλές ερμηνείες δεν είχαν ανάγκη τόσα «μπαχαρικά».

Παίζουν επίσης: Ι. Βογιατζάκη, Γ. Γεωργαντοπούλου, Γ. Κοτσαρίνης, Σ. Ξανθουδάκης κ.ά.

Εσωτερικά: **Bella Venezia στο θέατρο Οδού Κυκλάδων **Τρεις φορές στο θέατρο επί Κολωνώ **Η Δίκη στο Σύγχρονο Θέατρο Αθήνας
Λεζάντες: Πέγκυ Σταθακοπούλου, Λευτέρης Βογιατζής, Εύη Σαουλίδου, Ξένια Καλογεροπούλου στην παράσταση «Μπέλα Βενέτσια» του Γιώργου Διαλεγμένου
Πηγή: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
Θέμα: ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ